

?

האם חוסלה האופציה הצבאית

אל"מ (מיל') ד"ר זאב איתן

ניים ומילוי פונקציה אחרת – התפ-קיד הטקסי של הצבא. כמה מהאופציות הצבאיות שעמדו לרשות הכוחות הפלסטיניים לפני מערכת של"ג מהוות סכנה מידית לישראל, אחרות לא היו מסוכנות כל כך. בחרתי לאזכר גם את אלה וגם את אלה וכן את הפונקציה הפנים-פלסטינית אשר מילאו הכוחות המזוינים הפלסטיניים. זאת משום שדומה כי הסיבות הפנים-פלסטיניות יביאו להמשך קיומם של הכוחות המזוינים, ועצם קיומם עלול לסכן בטווח הזמן הבינוני או הארוך את ישראל. לארגונים הפלסטיניים היו בעבר

לרשותם מספר אופציות שונות. כמה מהן חוסלו ואחרות שרירות וקיימות עד היום. לכל מדינה בעלת כוח צבאי ולכל ארגון בעל יחידות צבאיות יש כמה אופציות צבאיות, והכוונה לשאלות "מה ניתן לבצע בכוח צבאי זה?" ו"לשם מה נזקקים המדינה או הארגון לכוח צבאי?" במדינה כגון ארצות הברית כוללות האופציות הצבאיות מגוון רחב החל בהתקפה גרעינית כוללת על ברית המועצות וכלה בפשיטה באיראן בכוח של כמה עשרות לוחמים. במדינה קטנה כלבנון ייתכן שעיקר ה"אופציה הצבאית" היא אבטחת מתקנים חיו-

מערכת של"ג עוררה בציבור הישראלי ויכוח בדבר הישגיה של ישראל במלחמה זו, ואחת הטענות שהושמעו בוויכוח זה הייתה כי בעקבותיה חוסלה האופציה הצבאית של אש"ף. טענה זו אבקש לבחון ברבים האם היא נכונה. לכך קשורה גם שאלה נוספת: והיה אם תפרוץ מלחמה נוספת, האם ישתתפו בה כוחות פלסטיניים? אם כן, כמה מהם, ומה תהיה תרומתם למאמץ המלחמתי הערבי הכולל? בדברים הבאים אבקש להוכיח כי גם בעבר לא עמדה לרשות הכוחות הצבאיים הפלסטיניים אופציה צבאית אחת בלבד, אלא עמדו

כמה אופציות צבאיות, בעלות דרגת חשיבות שווה, אולם כיום ניתן להניח לכאורה כי אם לא נותרה לפלסטינים שום אופציה צבאית, הרי המעשה הרציונלי שלהם יהיה פירוק הכוח הצבאי. אולם כפי שזוהה בהרבה במשך, לא זה הצעד שלו יש לצפות בעתיד, שכן הארגונים הפלסטיניים עדיין מאמינים כי הכוח הצבאי איש להם משרת אותם, כלומר מקנה להם מספר "אופציות צבאיות".

סוגי הכוחות של הארגונים הפלסטיניים

לפני מערכת של"ג נחלקו הכוחות המזוינים הפלסטיניים לארבעה סוגים עיקריים: א. צבא השחרור הפלסטיני (צש"ף); זהו כוח סדיר. כוח זה קיים כיום בסוריה, בחלקי לבנון המוחזקים על ידי צבא סוריה, בעיראק ובירדן אם כי סבל אבדות בקרב. כיום כבעבר הוא נמצא בפיקוח הדוק של המדינה המארחת. ב. היחידות הסדירות למחצה של הארגונים המרכיבים את אש"ף. כוח זה מנה לפני מערכת של"ג כ-14,000 — 15,000 חיילים בגיוס מלא, והיה ערוך בעיקר בכיירות ובדרום לבנון. בעבר היו כוחות ה"פתח" מאורגנים במסגרות חטיבתיות, וכוחות יתר הארגונים במסגרות גדריות ובכמה מקרים פלוגתיות. כוחות אלה סבלו אבדות רבות בלחימה. הם אינם נמצאים עוד בכיירות ובדרום לבנון. אותם חלקים מהם ששרדו, סבלו אבדות מועטות או הצליחו להתארגן מחדש, נמצאים בשטחי לבנון הנשלטים על-ידי צבא סוריה ובמדינות שאליהן פונו הכוחות הפלסטיניים מביירות בחודש ספטמבר 1982. מספר הלוחמים מסוג זה המצויים כיום בבקעת הלבנון ובאזור טריפולי הוא 6000 — 8000, כולל שתיים משלוש חטיבות ה"פתח", אשר סבלו אבדות קלות יחסית.

ג. מיליציות השייכות לארגונים השרינים המרכיבים את אש"ף. כוח זה נאמד לפני של"ג בערך בכ-20,000 איש. הוא היה מצוי במחנות הפלסטיניים בכל רחבי לבנון, כאשר לרשות אנשיו עמד רק נשק אישי. היו אלה כוחות בלתי מגויסים, בדומה למילואים, אשר בשעת הצורך נקראו לשירות מלא. תוך המלחמה גויסו כוחות אלה. כיום — חלקם שבויים בידי ישראל; חלקם פונו מביירות עם הכוחות הסדירים למחצה; הם סבלו אבדות בלחימה; חלקם מצוי, ללא ארגון פעיל, במחנות באזורים הנשלטים על-ידי ישראל או ממשלת לבנון; וחלקם מצוי

במחנות הפליטים באזורים הנשלטים על-ידי הצבא הסורי, הבקעה וטריפולי. ד. קבוצות הטרור — מבצעי הפיגור עם בישראל ובעולם כולו. זו הייתה לפני מערכת של"ג קבוצת אנשים קטנה, פעילה בכיירות וברחבי העולם כולו. למעט מי שנהרג בקרב או נפל בשבי ישראל — האנשים המרכיבים קבוצה זו עדיין קיימים, פעילים או מוכנים לפעול. השליטה על סוג זה עברה מביירות למרכזים אחרים מרוחקים יותר מישראל ונחלים פחות לפעולה עצמאית.

מתוך ארבעה הסוגים של כוחות לוחמים-פלסטיניים קיימים בעקבות מערכת של"ג שלושה, אף כי במספרים קטנים מאשר לפני מערכת של"ג.

מה היו האופציות הצבאיות שעמדו לרשות הכוחות הפלסטיניים המזוינים לפני מערכת של"ג?

בניגוד לטיעון הפשטני כי "יש" או "איך" לפלסטינים אופציה צבאית כיום, גם לפני מערכת של"ג היו לכוחות הפלסטיניים כמה וכמה אופציות צבאיות.

"אופציה (צבאית) א'" היא צבא למען המדינה שתקום. אם מנהיגי אש"ף או הציבור הפלסטיני מאמינים כי "יקבלו" בקרוב מדינה, ויהיה זה מכוחן הצבאי של מדינות ערב, מכוח הפלסטינים עצמם, או כתוצאה של לחץ בינלאומי או מעצמתי — הרי המדינה העתידה תזדקק לצבא. במיוחד נכון טיעון זה אם הפלסטינים סבורים כי בשלב ראשון יזכו במדינה בחלק מפלסטין, ובשלב שני יזכו ביתרה, או, לחלפין, יצטרכו לעמוד מול ישראל ה"קטנה".

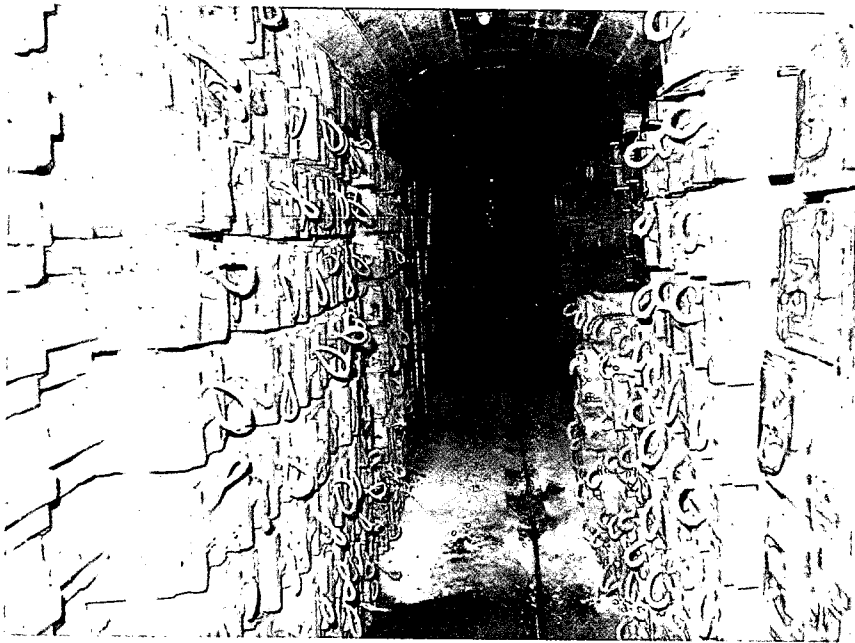
צבא כגרעין לצבא המדינה העתידית, מתקיים גם אם הכוח כולל "רק" 10,000 לוחמים במקום מספר גבוה יותר שכלל לפני של"ג.

"אופציה ב'" היא קיום כוחות מזוינים לשם פיגועים בישראל, בכוחות ישראל בשטחים המוחזקים על-ידי ישראל, ביעדים ישראלים בעולם כולו, וביעדים יהודיים בעולם. לשם מימוש אופציה זו השתמשו הכוחות הפלסטיניים בעבר כמעט מאוד אנשים. ברוב הפיגועים השתתפו מאדם בודד ועד תריסר אנשים. מאז של"ג בוצעו פיגועים שונים נגד כוחות צה"ל בדרום לבנון, בוצעו פיגועים בעולם הרחב ובוצעו פיגועים בתוך ישראל. "אופציה ב'" לא גרמה לישראל נזק בלתי נסבל בעבר, אף כי היא הייתה תמיד מטרד. מנקודת ראות המבצע, הפיגועים נתנו לארגונים המבצעים אותם תחושה שהם לא אוכלי לחם חנם —

דהיינו כי הם פעילים. "אופציה ב'" (פיגור עם) נשארה קיימת, אולם סבלה מכך שאין עוד בנמצא מרכז שליטה יעיל יחסית וקרוב בכיירות. כיום חייבים הפלסטינים, אם הם רוצים להפעיל כוחות לשם פיגוע, לנהל מבצע זה מדמשק (בפיקוח סורי) או מרחוק — מטוניס. הדבר קשה יותר אולם אפשרי.

"אופציה ג'" — הפגזה מסיבית של יישובי הצפון בישראל ומלחמת התשה ארטילרית. ביולי 1981 הפעילו המחבלים על ארגוניהם השונים הפגזה ארטילרית של צפון ישראל שנמשכה שבועיים. השתתפו ב"התשה" זו כ-70 תותחים ועוד עשרות מטל"רים. ישראל, מסיבות שלה, לא פלשה אז לדרום לבנון, והגיכה על הירי של הפלסטינים בירי (או הפצצה מהאוויר) משלה. הנזק החמרי לצפון ישראל היה לא מבוטל, והנזק המוראלי לאוכלוסיית היישובים הגדולים בצפון, במיוחד קריית שמונה ונהריה — היה גם כן קשה. בין יולי 1981 ליוני 1982 הגדילו המחבלים את מספר התותחים ודרגמות ל-200 או יותר, וכן הגדילו מאוד את מספר המטל"רים. כהוכחה לכך שהם חשבו על אפשרות של מלחמת התשה דוגמת יולי 1981, אפשר להביא את הצט"יידותם בארטילריה ובתותחים נ"מ, כדי לעמוד מול התשובה הישראלית הצפויה (לדעתם) — הפגזה והתקפות אוויר.

אלמי טונות תחמושת נמצאו במצבורי התחמושת שברשות המחבלים

"אופציה ג'" — מלחמת התשה ארטילרית בצפון ישראל — לא קיימת עוד. מבחינה זו אכן השיגה מערכת של"ג את שלום הגליל. אלא שיש להסתייג הסתייגות אחת: הפלסטינים עצמם, מאמינים (אולי) גם כיום כי בקרוב תוצא ישראל מלבנון, והם ישובו לשם, וישקמו מחדש את "אופציה ג'" כיצד תוצא ישראל לא ברור. זה יכול לקרות כתוצאה מלחץ אמריקני, או פעילות צבאית סורית, או לחץ פנים ישראלי. מבחינתנו, "אופציה ג'" חוסלה, ותשוב להתקיים, רק אם ישראל תיסוג מלבנון מבלי להגיע להסדר בדבר סידורי ביטחון לאורך גבול ישראל-לבנון, או שישאל תיסוג, בעקבות ההסכם, אך ההסכם לא יקום.

"אופציה ד'" — השליטה המרכזית והבסיס הטריטוריאלי של הממשלה בדרך של המדינה הפלסטינית שבדרך. אופציה כזו הייתה לפלסטינים בבירתם הזמנית במערב ביירות. היה להם "מטכ"ל בדרך" עם ועד פועל של אש"ף, מועצת אש"ף ואוכלוסיה שלהם. השליטה התנהלה מבירה בעלת תקשורת בין לאומית של בירה גדולה, מבלי אשר ממשלה ערבית כלשהי מצרה את צעדי ה"מטכ"ל האש"ף". אופציה זו אינה קיימת עוד. קיים התחליף שלה בדמות מפקדה בטרניס. אלא שטוניס רחוקה מאוד ממרכזי האוכלוסייה, בישראל וממרכזי המבצעים האפשריים, ואש"ף לא נהנה בה מעצמת אות כפי שהייתה לו בביירות. עם אופציית השליטה המרכזית קשורה גם השליטה בבסיס הלוגיסטי ובמאחז הטריטוריאלי, שהיה לכוחות הפלסטינים בדרום לבנון. שוב, ייתכן שהפלסטינים מאמינים כי היא תחזור אליהם בעתיד לאחר יציאת ישראל מלבנון. או, לחלופין, כי טריפולי או שתורה ישמשו למחבלים תחליף לביירות.

"אופציה (צבאית) ה'" — הגנה על בסיס מוצק של המחבלים בדרום לבנון. לפי דבריהם הפומביים של מנהיגי אש"ף לפני מערכת של"ג, היה להם הכושר להגן על ה"מדינה בתוך מדינה" שהייתה להם בדרום לבנון, מאזור שליטת כוח האו"ם ועד לביירות. מושמעות טענות כאילו אש"ף סבר שלא יגן על עצמו לנצח, אלא יחזיק מעמד למשך כעשרה ימים, שאחריהם תבוא עזרה בצורת התערבות צבאית ערב לצדו או לחלופין בצורת לחץ על ישראל מצד המעצמות כדי שזו תפסיק את המתקפה. כאן טעו מנהיגי אש"ף בהערכת יחסי הכוחות. צה"ל חיסל אופציה זו בטווח המידי, אלא שבעתיד, מאמינים הפלסטינים, ישראל תאלץ לסגת מלבנון, הם יוכלו לחזור לשם ולבנות

"אופציה ז'" — הפעלת כוח אשר יקח חלק במלחמה ערבית כוללת. מצרים האשימה את הפלסטינים בכך שהם שלחו את מדינות ערב ללחום כנגד ישראל. קיומו של כוח צבאי פלסטיני לפני מערכת של"ג נתן לפלסטינים אופציה להשתתף בפועל בלחימה במקרה של מלחמה כוללת ישראלית ערבית נוספת. לפני מערכת של"ג הייתה לפלסטינים, לפחות לדעתם, יכולת לא רק להשתתף במלחמה בעתיד, אלא אף לערוך מבצע ראוותני כגון כיבוש יישוב יהודי בגבול ישראל-לבנון, באופן מקביל לפעולת הצבא הסורי בגולן. כיום אין לכוחות הצבאיים הפלסטיניים אפשרות כזו. ככל זאת אותם 10,000 או 15,000 המגויסים הפלסטיניים הנמצאים בלבנון, בסוריה וירדן, ואולי גם אלה שפוננו לטוניסיה, אלג'יריה, סודאן, עיראק, רד"ת ותימן הצפונית, יוכלו להיות מוטסים לחזית ולקחת חלק במלחמה כוללת, אם תתרחש. במקרה כזה, השתתפותם תהיה תוך קבלת גורת-משנה יחד עם צבא ערבי אחר — סורי, עיראקי או ירדני. מבחינת הנזק שהם עלולים לגרום לישראל הרי הוא שווה לנזק שגורם אותו מספר הר חיילים ממוצא ערבי אחר. מבחינת השתתפותם של הפלסטינים עצמם, די בהשתתפות 10,000 מאנשיהם כי מלחמה העתידית — שהם מאמינים כי תתקיים — כדי למלא את "אופציית ההשתתפות".

"אופציה ח'" — כוח צבאי לשם איום במטרד בין ערבי או בין לאומי, ולצורך עמדת מיקוח. לפי גישה זו יהיה זה

מחדש, ובצורה חזקה יותר, את אופציית ההגנה על המאחז הטריטוריאלי שהם מקווים שיהיה להם.

"אופציה (צבאית) ו'" — הפעלת כוח צבאי כדי להתחיל בפעילות מלחמתית ולגרור את כל מדינות ערב או את חלקן ללחימה נגד ישראל. בעבר, הצליחו הפלסטינים, בשנת 1967 ולפני כן, לתרום את חלקם לגרירת מדינות ערב למלחמת ששת הימים. מספר מניחי המוקש בגבול ישראל בהר חברון בנובמבר 1966 היה קטן, אבל בעקבות פעולה זו ערך צה"ל את פשיטת סמוע, נתעוררו מתח ותחרות בין ירדן למצרים, והם, יחד עם תקריות גבול בצפון ישראל, תרמו לתגובתו של נאצר כפי שהייתה במאי 1967. חלק ממני-היגי אש"ף סברו גם בשנת 1982 שאופציה זו עומדת לרשותם. בפועל ראינו שהאופציה לא פעלה בקיץ 1982. אולם, כנסיבות מסוימות, היא יכולה לפעול בעתיד. לשם יצירת מתחות בין ישראל למדינות ערב די בפעולה נוסח פעולת נהריה או כביש החוף, וייתכן שאש"ף סבור עדיין כי הוא יכול לערוך מבצעים כאלה, הכוחות המזוינים הפלסטיניים נמצאים כיום בבקעת הלבנון, בצפון לבנון ובסוריה; כוחות צה"ף נמצאים בבקעת הלבנון, בסוריה ובירדן. קיימת אפשרות שיחידה קטנה של פלסטינים תסתנן ותבצע פיגוע מרשים כנגד ישראל, וזו תגיב כנגד המדינה המארחת, ומכאן תפתח מלחמה כוללת. הסבירות של התפתחות כזו אינה גבוהה, אך גם אינה אפסית.

לטובת עמדת המיקוח של הפלסטינים כי מדינות ערב ואירופה תחששנה מפני הפניית הכוח הטורריסטי הפלסטיני כלפיהן. זכורה הפעולה הפלסטינית נגד שגריר סעודיה בסודאן. לפי חסידי גישה זו כדאי למדינות הערביות השמרניות וגם למדינות אירופה, לסייע בידי הפלסטינים להשיג את מטרותיהם. ראינו את הצהרת ונציה של מדינות השוק המשותף ואת עמדת מדינות כאוסטריה. ייתכן כי אש"ף סבור כי כל זה בא לו לא בגלל טוב ליבן של המדינות ששינו יחסן כלפי הפלסטינים, כי אם מפני שהן מעדיפות שלא להסתבך עם אש"ף. נושא הקלציניקוב והרימון מסייע בידי אש"ף במיקוח. כדי לגרום להרהור שני אצל מלך סעודיה או אצל קנצלר אוסטריה די בקבוצה שכינינו "מבצעי הפיגועים". קבוצות אלה עדיין קיימות. אלא שאם הפלסטינים יסתפקו בקיום "קבוצות טרור" בלבד, יכוננו בשם טורריסטים, או ינציחו דימוי של טורריסטים שיש להם, ואולי גם ינקטו נגדם צעדי גמול. לכן, גם לצורך "אופציית המיקוח" טוב שהטורריסטים המעטים יחסית יבלעו בים הגדול של "כוחות צבאיים לשם מלחמת שחרור מולדת שדודה" (לדעתם). עתה נסקור פונקציות פנים פלסטיניות שממלא קיומם של הכוחות הצבאיים הפלסטיניים.

"פונקציה א'" — צבא לשם תעסוקה ופעילות לאוכלוסיית היעד של אש"ף. כעבר, סיפק הכוח הצבאי כר נרחב לפעילות, אינדוקטרינציה, ייעוד למלאי תפקידים, שלולא פעילות זו היו פונים בטרוניה כלפי הנהגות הארגונים או מנסים להדיחן. הפונקציה הזו — שימוש בגיוס לכוח צבאי כשדה פעילות לצעירים הפלסטינים הקשורים באש"ף — הייתה לפלסטינים לפני מערכת של"ג, והיא נשארה תקפה לגבי המגויסים בכוחות הפלסטיניים כיום. גיוס צעירים פלסטיניים נוספים לשורות הכוח הצבאי הפך כיום מסובך יותר, וספק אם יתבצע, אך הוא עדיין בגדר אפשרי.

"פונקציה ב'" — כוח צבאי כצידוק למערכת סיוע כספי וחומרי בינערבי. הארגונים הפלסטיניים מיסדו לאורך זמן את החלטות ועידות הפסגה הערביות, המחייבות את מדינות הנפט להעניק להם מענקים כספיים של מאות מיליוני דולר מדי שנה. הצידוק העיקרי לכך היה קיום הכוחות המזוינים של אש"ף וניהול מאבק נגד ישראל. מבחינה זו 15,000 החיילים שהיו לארגונים הפלסטיניים בלבנון לפני מערכת של"ג הצדיקו את קיומם. גם עתה, כאשר הכוח הצבאי של הפלסטינים קטן

יותר ומפוזר יותר, לא ביטלו מדינות ערב העשירות את ההקצבות הכספיות שהיקצו לו. יש להניח, אם כן, כי אם הכוחות הצבאיים הפלסטיניים ימשיכו להתקיים יימשך הסיוע להם, ואולי אף יצליחו הפלסטינים, בטיעון שהם צריכים לשקם את כוחם הצבאי, לשכנע את מדינות ערב להגדיל את המענקים.

"פונקציה ב'" — כוח צבאי כדי להציג דיק מענקים כספיים הייתה קיימת, ועודנה קיימת.

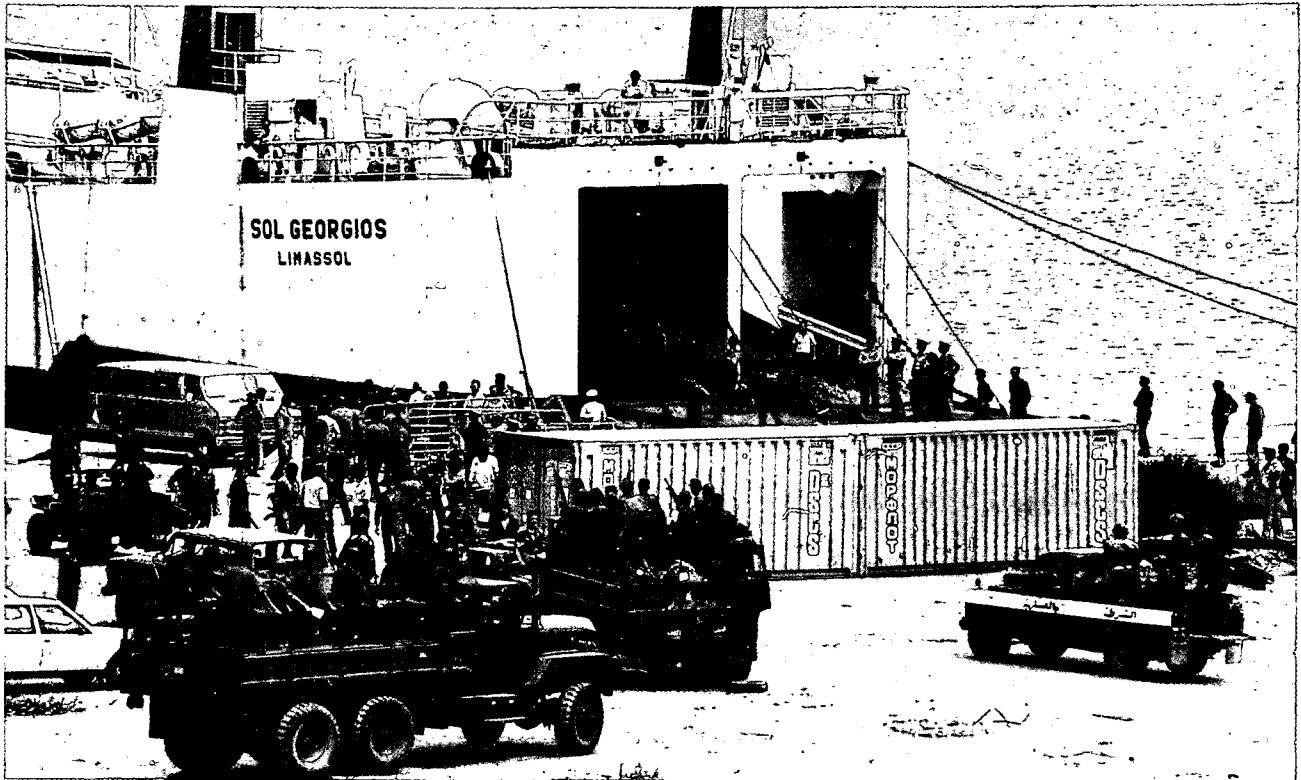
"פונקציה (פנימית) ג'" — צבא לשם כבוד, או "רספקטביליות". לבד מהאמונה כי בפועל תהיה מדינה פלסטינית, ה"רס" פקטביליות של ארגונים המתיימרים להיות מדינה בדרך מחייבת קיום כוחות מזוינים. כך היה לפני מערכת של"ג, וכזה הוא המצב אחריה. כל הארגונים הפלסטיניים כוללים בשמותיהם את המלים "שחרור פלסטיין". בכל סמליהם מצויה מפה של "פלסטיין" בגבולות ארץ ישראל המנדטורית כולה — לא יותר, ולא פחות. כל הארגונים הביעו הסכמתם לאמנה הפלסטינית שבה כתוב כי הישות הציונית תבטל, ובמקומה תקום המדינה ה"דמוקרטית, רב לאומית, חילונית, פלסטינית". יש לצפות אפוא שארגון הנקרא "ארגון לשחרור פלסטיין" יעשה ניסיון כלשהו, לשחרר את "פלסטיין" ולהקים בה מדינה. מבחינת פונקציית "צבא לשם כבוד" — 8000 איש ממלאים את הפונקציה לא פחות טוב משעושים זאת 15,000 איש. הפונקציה עצמה לא מזיקה לישראל, אך היא מנציחה את קיום הכוח שבעתיד עלול להזיק לישראל.

סיכום

הכוחות המזוינים של הפלסטינים, יחד עם צש"ף הוקמו לכאורה לשם "שחרור פלסטיין". זוהי אופציה אשר באופן ישיר — על ידי מתקפה צבאית — לא היתה לפלסטינים. עם זאת מצאו הארגונים הפלסטיניים דרכים לעקוף את אי היכולת הזאת. הם סברו כי הכוחות הצבאיים מקנים להם יתרונות אחרים. פרט לאופציה ציה הצבאית של מתקפה כוללת, היו להם גם אופציות נוספות. לגבי אופציית הג'ירה למלחמה — אין ודאות שלא תתקיים בעתיד. יש כאן משתנים רבים מדי, ובנסיבות מסוימות יהיו הפלסטינים מסוג'לים, למרות כוחם הצבאי המרדוד, לגרום את מדינות ערב למלחמה נגד ישראל.

שלוש אופציות צבאיות שעמדו לרשות הפלסטינים כעבר חוסלו בעקבות מערכת של"ג והכוונה לאופציית ההטרדה הארטילרית, אופציית ההגנה על הבסיס המוצק בדרום לבנון ו"אופציית השליטה המרכזית" עם הבסיס הטריטוריאלי בדרום לבנון וה"מטכ"ל" בכיירות. יתר האופציות או הפונקציות ה"פנים פלסטיניות" — צבא לשם "רספקטביליות", צבא שיהיה צבא של מדינה שמישהו אחר "ישיג" עבורם, צבא שימשש בידם קלף מיקוח — עם אפשרות מטרד, צבא אשר יעסיק רבים מכני הנוער הפלסטיני, ואשר יצדיק המשך זרימת כספים לפלסטינים — כל אלו הן אופציות ופונקציות שנתקיימו כעבר ולא חוסלו. אופציה אחת, הטרדת ישראל וביצוע פיגועים בה, קשה היום למחבלים יותר מבעבר, אך היא לא "חוסלה". האופציה של השתתפות כוח

מינוי המחבלים מביירות נתפס כחיסול האופציה הצבאית של המחבלים בלבנון — האנייה "סול גאורגיוס", אחת מאניות המינוי

הכוחות, אולם אחרי כן הם יתאוששו. תוצאותיו של המאבק הפנימי יכולות להיות: (א) פשרה וחזרה למצב שלפני המרד. (ב) ניצחון להנהגה הישנה או ניצחון להנהגה המורדת. (ג) פילוג. במקרה זה יהיו שני גופים שכל אחד יטען שהוא הנציג האמיתי של האינטרסים הפלסטיניים, ולאחר תקופת התמסדות — שניהם יתחרו זה בזה בפעילות נגד ישראל. גם "אש"ף הישן", וגם המורדים יכולים לשלוח חוליות חבלה, חוליות טרור, להשתתף במלחמה כלל-ערבית אם תתרחש, ולנסות להביא לידי מלחמה כזאת. אם ינצח הפלג המורד נצחון מלא, הוא יהיה נתון לפיקוח סורי חזק, אך מכיון שלא יהיה זה שילוב פורמאלי בכוחות סוריה, עדיין יתכן שמנהיגי הפלסטינים המורדים בעראפאת כיום ינסו לגרור את סוריה למלחמה כוללת. צריך לזכור שהם לא תמיד נכשלו בניסיונות כאלה, בין אם יישארו כארגון אחד, ובין אם יתפלגו. הכוחות הצבאיים ימשיכו במילוי הפונקציות הפנים-פלסטיניות, וימשיכו לגייס נוער, לקבל כספים, ולהתקיים. כל נתעלם מקיומם, מכוסר ביצועם ומכוונותיהם בטווח הזמן הארוך.

המאחז הקרקעי עם ה"מטכ"ל בכיירות" — שוב ישובו אליהם בעקבות הישגים ליד שולחן הדיונים. יש לקוות שדבר זה לא יתרחש, אך מכל מקום, ה"אופציה הצבאית של הפלסטינים" אינה דבר אחד, אלא כמה "אופציות" ופונקציות "פנים פלסטיניות" שלא כולן חוסלו. בעתיד נמשיך לראות את הכוחות הצבאיים של הפלסטינים קיימים, ומשתדלים לעשות כמיטב יכולתם כדי להפיק מעצמם את מירב התועלת. היותם של כוחות אלה רחוקים מרחק רב מישראל מקל על ישראל להתגונן בפניהם, אך לא משחרר אותה לחלוטין מחובה זו.

עידכון

לאחרונה נתבררנו כי בקרב הכוחות המזוינים של אש"ף נטוש מאבק על השליטה בארגון. ומאבק זה הגיע עד לכלל קרבות. והוא מעורר שאלה: האם אירועים אלו משנים את מסקנותי עד כאן? התשובה היא בעיקרה שלילית. הלחימה בין המורדים בעראפאת לבין נאמניו אינה מלחמה בהיקף מלא. מספר החללים נמרד בעשרות ולא באלפים, ואחרי שתושג הכרעה מסוג כזה או אחר, יהיו הכוחות הצבאיים מסוגלים לבצע מה שהיו מסוגלים לבצע לפני כן. יכולה להיות תקופה של כמה שבועות שבה ייפגע כושר הביצוע של

פלסטיני במלחמה כוללת בעתיד צומצמה, אך לא בוטלה.

מבחינת ישראל אותן שלוש אופציות צבאיות שחוסלו — האופציה למלחמת התשה ארטילרית בגבול הצפון, אופציית ההגנה על בסיס מוצק בדרום לבנון ואופציית ה"מטכ"ל בכיירות עם הבסיס הלרי גיסטי בכל דרום לבנון" — היו האופציות הצבאיות היותר קשות לישראל. עם זאת, האופציה המסוכנת ביותר לישראל, מבחינת אש"ף, הייתה האופציה שהם סברו שיש להם — לגרור את כל מדינות ערב למלחמה נגד ישראל. אופציה זו לא בוטלה לחלוטין; גם בעבר היא לא הייתה קיימת בוודאות, והיא קיימת גם כיום בסבירות נמוכה.

במערכת של"ג היו הישגים רבים, אך הכוח הצבאי של אש"ף, בהתחשב בפונקציה שהוא ממלא עבור הפלסטינים — לא בוטל. אם תפרוץ מלחמה כלל ערבית נגד ישראל, יש להניח שישתתפו בה כמה אלפי פלסטינים. הם אמנם לא יהיו "חוד החנית" במתקפה, אלא שותפים זוטרים בלבד, אך יתרמו תרומה כלשהי למאמץ המלחמתי. הפלסטינים עצמם עלולים לשכנע את עצמם, או להניח למדינות ערב לשכנעם, כי גם שלוש האופציות החשורות שצה"ל חיסל ממש בלבנון — אופציית ההתשה הארטילרית ואופציית

